

นิทานเรื่องที่ ๔

พระราชชาติวิกรมเสนาเสด็จกลับไปยังต้นโศกอีกครั้งหนึ่ง

และคว้าตัวเวตาลซึ่งสิงอยู่ในศพโดยปราศจากความหวาดกลัวถึงแม้มันจะคิดเสียงร้องโหยหวนเพียงใดก็ตาม เมื่อจับมันได้แล้วก็ตัวร่างมันขึ้นพาดบ่าเสด็จไปตามทางเดินอย่างเงียบ ๆ เวตาลเห็นพระราชานิ่งเงียบอยู่ ก็กล่าวทำลายความเงียบขึ้นว่า

"โอ ราชะ ข้าไม่คิดเลยว่าพระองค์จะมาเสียเวลาทำงานให้แก่أيโยคีชู้คนนั้น เพื่อประโยชน์อันใด จะว่าไปพระองค์ก็รู้ดีอยู่แล้วมิใช่หรือว่างานที่ทรงทำนั้นย่อมไร้ผลเปล่าโดยแท้ อย่างไรก็ตามก็เห็นทางยังอยู่อีกไกล ข้าคิดว่าข้าจะเล่นิทานสนุก ๆ ให้พระองค์ฟังสักเรื่องหนึ่งเพื่อคลายเหงาโปรดทรงสดับเถิด"

แต่ครั้งดึกดำบรรพ์ ยังมีนครใหญ่แห่งหนึ่งชื่อ โศภาวดี มีพระเจ้าแผ่นดินปกครองอยู่ทรงนามว่า ศุภระ เป็นผู้ห้าวหาญอย่างยอดเยี่ยมในสงครามซึ่งไฟแห่งชัยชนะของพระองค์ถูกระงับให้เจ็ดจำด้วยพัตที่โบกจากหัตถ์ของนางกษัตริย์ที่ตกเป็นเชลยเพราะสามีทั้งหลายต้องพ่ายแพ้ในสงคราม ข้าคิดว่าแผ่นดินโลกนี้มีเกียรติมหาดลในรัชสมัยของพระราชองค์นี้โดยแท้ ทั้งนี้เพราะพระองค์ทรงบำเพ็ญบารมีมาโดยตลอด มิได้หยุดเว้นแม้แต่สักวันคุณธรรมของพระองค์ชนะใจแม้กระทั่งแม่พระธรณี ทำให้พระเทวีลืมนึกคนอื่นโดยสิ้นเชิง แม้องค์พระรามจันทร์ผู้ยอดเยี่ยมในวีรกรรมก็ตาม

สมัยหนึ่งมีพราหมณ์คนหนึ่งชื่อ วีรพร เดินทางมาจากแคว้นมัลละ เพื่อมารับจ้างทำงานในราชสำนักของพระราชเพราะทราบกิตติศัพท์ว่าพระราชผู้นี้เป็นผู้โปรดปรานคนกล้า ภรรยาของพราหมณ์ชื่อนางธรรมวดี และทั้งสองสามีภริยามีบุตรชายด้วยกันชื่อ สัตตวร และบุตรสาวชื่อนางวีรวดี คนทั้งสามนี้เป็นครอบครัวของเขา นอกเหนือจากลูกน้องซึ่งมีอีกสามคน วีรพรนั้นเหน็บกริชไว้ที่สข้าง มือข้างหนึ่งถือดาบ และอีกข้างหนึ่งถือโล่

ถึงแม้ว่าเขาจะรวมกันเป็นบริษัทอันน้อยนิดเท่านั้นก็ตาม เขายังกล้าเรียกร้องค่าจ้างต่อพระราชถึงวันละห้าร้อยเหรียญที่นาร์ (เหรียญทองโบราณชนิดหนึ่งของอินเดีย) แต่พระราชศุภระก็มีดีเกียจฉอน ทั้งนี้เพราะพอพระทัยในรูปร่างท่าทางอันแข็งแรงของเขา จึงตกลงจ้างเอาไว้ แต่ก็ทรงพิศวงในพระทัยไม่หายว่าเขาเอาเงินไปทำอะไรมากมายทั้ง ๆ ที่เขาก็เลี้ยงคนเพียงไม่กี่คน พระราชจึงสั่งให้สายลับของพระองค์ติดตามดูพฤติกรรมของเขาอย่างใกล้ชิดความจริงปรากฏว่าทุก ๆ วัน วีรพรจะต้องเข้าเฝ้าพระราชตอนเช้า ตอนกลางวันยืนยามอยู่หน้าประตูวัง มือถือดาบมั่นคง หลังจากนั้นก็กลับไปบ้านจ่ายเงินหนึ่งร้อยที่นาร์แก่ภรรยาเป็นค่าอาหาร และจ่ายหนึ่งร้อยเหรียญเพื่อเสื้อผ้า วิกเปนะเครื่องลูบไล้ร่างกาย และซื้อหมากพลุเมื่ออาบน้ำแล้วเอาเงินหนึ่งร้อยเหรียญไปบูชาพระวิฆณุและพระศิวะ อีกสองร้อยเหรียญสุดท้ายใช้ทำบุญแก่พราหมณ์ที่ยากจนที่กล่าวมาทั้งหมดนี้คือการใช้จ่ายประจำวันจากเงินค่าจ้างห้าร้อยเหรียญต่อวัน หลังจากนี้วีรพรก็ทำการบูชาด้วยเนยใส และทำพิธีอื่น ๆ อีกเสร็จแล้วจึงรับประทานอาหาร เมื่อรับประทานอาหารเสร็จก็กลับไปอยู่ยามหน้าประตูวังตามเดิมตลอดถึงเวลาค่ำคืนยืนถือดาบเปลือยอยู่

เมื่อพระราชศุภระได้ทราบเรื่องจากสายลับที่ไปสืบได้ความว่า วีรพรเป็นผู้ประพฤติชอบธรรมดั่งนั้น ก็ทรงชื่นชมยิ่งนัก จึงโปรดให้จารบุรุษเหล่านั้นยุติการติดตามวีรพร และทรงนิยมเลื่อมใสว่าเขาช่างเป็นคนดีนี่กระไร

วันหนึ่งอากาศร้อนจัด ดวงอาทิตย์แผดแสงแรงกล้าจนแทบจะทนไม่ไหว และแล้วกรมใหญ่ก็เคลื่อนเข้ามาพร้อมด้วยเสียงคำรามก็ก้องในท้องฟ้าสายฝนกระหน่ำลงมาอย่างรุนแรงไม่ขาดสายทั้งกลางวันและกลางคืน แต่วีรพรก็ยังยืนนิ่งไม่สะทกสะท้านอยู่กลางท่าฝนที่ประทุพระราชวังพระเจ้าศุภระทอดพระเนตรเห็นในเวลากลางวันจากยอดมณฑป ครั้นเวลากลางคืนเสด็จขึ้นไปยอดมณฑปอีกเพื่อดูว่าเขายังอยู่ที่เดิมหรือเปล่าจากที่นั่นพระราชตะโกนลงไปว่า "ใครยืนอยู่ที่ประตูดังนั้น" เมื่อวีรพรได้ยินก็ตอบไปว่า "ข้าพระบาทเอง พระเจ้าข้า" พระราชศุภระทรงนึกในพระทัยว่า "อา วีรพรเจ้าช่างเป็นชายที่เข้มแข็งและจงรักภักดีต่อข้ายิ่งนัก ข้าจะเลื่อนเจ้าให้มีตำแหน่งสูงขึ้นไปกว่านี้" เมื่อพระราชทรงคิดดังนี้แล้วก็เสด็จลงจากยอดมณฑปเข้าสู่อุสริยาและเข้าบรรทม

ในวันรุ่งขึ้น เมฆดำในท้องฟ้าก็ยังมีฝนลงมาอย่างรุนแรงตามเดิม ความมืดแผ่ซ่านไปทั่วเหมือนจะบดบังไม่ให้เห็นสวรรค์อีกต่อไปพระราชเสด็จขึ้นไปบนยอดมณฑปอีกครั้งด้วยความสนใจใคร่รู้ ทรงตะโกนถามลงไปด้วยเสียงอันแจ่มใสว่า "ใครยืนเฝ้าหน้าประตูปราสาทนั้น" วีรพรก็ตะโกนขึ้นไปว่า "ข้าพระบาทอยู่ที่นี่"

ขณะที่พระเจ้าแผ่นดินกำลังนึกชื่นชมของครักษ์ของพระองค์อยู่นั้น พลันได้ยินเสียงผู้หญิงร้องไห้คร่ำครวญมาแต่ที่ไกล เป็นเสียงโหยหวนเหมือนคนมีทุกข์ใหญ่ปมว่าใจจะขาดรอน เมื่อพระราชได้สดับดังนั้นก็บังเกิดความสงสารจับใจ กล่าวแก่พระองค์เองว่า "ในอาณาจักรของข้าไม่มีใครถูกบังคับกดขี่ ไม่มีคนยากไร้ หรือมีใครเดือดร้อน ก็ผู้หญิงคนนี้เป็นใครเล่า จึงมาพิลาปรา้ให้อยู่แต่ผู้เดียวในยามค่ำคืนเช่นนี้" คิดดังนี้แล้วพระราชก็ออกคำสั่งแก่วีรพรผู้ยืนอยู่ข้างล่างว่า "ฟังนะวีรพร ข้าได้ยินเสียงผู้หญิงร้องไห้ในที่ไกล จงออกไปดูว่านางคือใคร และนางร้องไห้ทำไม"

เมื่อวีรพรได้ฟังคำสั่งก็กราบทูลว่า "ข้าพระบาทจะไปสืบดู พระเจ้าข้า" แล้วออกเดินหา มือถือดาบกระชับแน่น มีกริชห้อยเอว

ค่อยๆ ค้อมมองเหมือนรากศที่ค้อมหาเหยื่อ มีแสงฟ้าแลบแวววาวจากท้องฟ้าดูประหนึ่งแสงจากดวงตาของสุรร้าย และเมื่อฝนซึ่งตกกราดไปทั่วนั้นเล้าก็ดูประหนึ่งก้อนหินที่มันขวางปามาฉนั้น พระราชาศุทระกะเมื่อแลเห็นองครักษ์หนุ่มออกวิ่งไปแต่ผู้เดียวในราตรีเช่นนั้น พระทัยของพระองค์ก็เป็นห่วง และเกิดความอยากจะรู้เหตุการณ์จึงรีบเสด็จลงจากยอดมนเทียร พระหัตถ์กุมดาบวิ่งตามหลังไปติด ๆ แต่ลำพังโดยที่เขาไม่ทันรู้

วีรราชวิ่งติดตามเสียงคร่ำครวญไปจนถึงบึงแห่งหนึ่งอยู่นอกพระนคร ณ ที่นั้น ชายหนุ่มแลเห็นหญิงคนหนึ่งนั่งอยู่ในบึงกำลังเปล่งเสียงร้องไห้คร่ำครวญอยู่นางแลเห็นเขาก็กล่าวว่า "โอ ท่านผู้วิระ ท่านผู้มีเมตตา ท่านผู้มีใจอันกว้างขวาง ขอท่านจงช่วยเหลือข้าด้วยเถิด ข้าจะอยู่ได้อย่างไรเล่า ถ้าปราศจากท่านเสียแล้ว" ฝ่ายวีรราชผู้ซึ่งพระราชาแอบติดตามมาเสียบ ๆ ได้ฟังถ้อยคำของหญิงลึกลับก็กล่าวด้วยความสนเท่ห์ว่า "เธอเป็นใครทำไมมานั่งคร่ำครวญอยู่ที่นี่"

นางได้ฟังก็ตอบว่า "วีรราชที่รัก ท่านจงรู้เถิดว่าข้านี้แหละคือแม่นางธรรณี และพระราชาศุทระกะนั้นเป็นนาถะของข้า นำเสียดายที่พระองค์จะต้องสิ้นพระชนม์เสียแล้วนับแต่บัดนี้ไปอีกสามวัน ข้าจะอยู่ต่อไปได้เอน และข้าจะหาใครที่เป็นที่พึ่งอันวิเศษสุดเช่นพระองค์ได้ที่ไหนเล่า ด้วยเหตุนี้แหละข้าจึงเสาะแสวงมาหานั่งคร่ำครวญสงสารตัวเองและพระราชาองค์นั้นด้วย"

วีรราชได้ยินนางกล่าวก็ตกใจ กล่าวละล้าละลักว่า

"เรื่องเป็นเช่นนั้นหรือ โอพระปฤถิวีเทวี จะมีหนทางใดที่จะช่วยชีวิตของพระราชาไว้ได้เล่า เหตุใดพระโลกนาถจะต้องสิ้นพระชนม์ชีพด้วยเล่า"

พระธรรณีนั่งไตร่ตรองอยู่ครู่หนึ่งจึงตอบว่า

"มีอยู่ทางเดียวเท่านั้นที่จะพลิกผันชะตากรรมนี้ได้ และเจ้าผู้เดียวที่จะรับภาระนี้ไป"

เมื่อได้ฟังดังนั้น วีรราชก็รับรับคำว่า "บอกมาเถิด พระแม่เจ้า บอกมาเร็ว ๆ เพื่อข้าจะได้รีบทำ ข้าเต็มใจทุกอย่างแม้จะต้องพลีด้วยชีวิตของข้าก็ตาม"

พระเมหนได้ฟังก็กล่าวว่า "ใครเล่าจะกล้าหาญและภักดีต่อองค์พระภูบดีเหมือนเจ้า จงฟังคำของข้าให้ดี วิธีที่จะช่วยพระนฤปดินทร์ได้มีอยู่ทางเดียวคือ เจ้าต้องเอาลูกของเจ้าคือสัตตวรสังเวตต่อพระแม่เจ้าจันตี (ผู้ร้าย หมายถึงพระอุมา มเหสีของพระศิวะในปางคร่ำครวญ

ซึ่งเป็นปางที่พระเทวีมาปรากฏพระองค์เพื่อทำสงครามกับเหล่าอสูรเท่านั้น บางทีเรียกว่าเจ้าแม่กาลิ)

พระมหาเทวีผู้ทรงเกียรติระบือจะทรงปรากฏพระกายต่อหน้าผู้ภักดีต่อพระองค์และพร้อมจะทรงช่วยได้เสมอ

พระจันตีผู้ประทับอยู่ภายในวิหารที่อยู่ใกล้พระราชวังนี้แหละ เจ้าจงทำอย่างที่ว่าข้าและพระราชาที่จะปลอดภัย และมีชีวิตยืนยาวต่อไปอีกร้อยปี

ถ้าเจ้าจะปฏิบัติตามคำของข้าโดยเร็ว ข้าก็เชื่อแน่ว่าพระชนม์ชีพของพระองค์จะดำรงอยู่ แต่ถ้าเจ้ามัวแต่รีรอ ก็เชื่อเถิดว่า

พระราชาจะต้องสิ้นชีวิตภายในสามวันนับแต่วันนี้เป็นต้นไป

เมื่อพระปฤถิวีเทวีแจ้งให้ทราบเรื่องความลับดังนี้ วีรราชก็ให้คำมั่นสัญญาว่า "ข้าแต่พระเทวี ข้าจะไปดำเนินการเรื่องนี้โดยเร็วที่สุด" พระเทวีจึงให้พรว่า

"ของสำเร็จเถิด" แล้วอันตรธานหายไป ถ้อยคำทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบดังกล่าวมิได้รอดพ้นโสตของพระราชาไปได้ เพราะพระองค์แอบติดตามวีรราชมาอย่างลับ ๆ โดยที่วีรราชไม่รู้ตัว

วีรราชกลับไปบ้านของตนอย่างรวดเร็วในความมืด ส่วนพระราชาศุทระกะมีความอยากรู้ว่าเหตุการณ์จะดำเนินไปอย่างไร ก็แอบย่องตามหลังชายหนุ่มไปติด ๆ

โดยเขาไม่รู้สีกตัว แลเห็นวีรราชตรงเข้าไปหานางธรรณีผู้เป็นภรรยาและแจ้งให้นางทราบ ว่า ตนได้รับคำแนะนำจากพระธรรณีให้มาเอาบุตรชายไปสังเวตต่อเจ้าแม่กาลิ เพื่อช่วยชีวิตพระราชา เมื่อนางได้ฟังก็กล่าวว่า

"ท่านพี่ เรามีหน้าที่ต้องพิทักษ์พระชนม์ชีพของพระราชา จงอย่ารีรอเลย รีบไปปลุกลูกชายของเราเถิด และแจ้งให้เขาทราบด้วยตัวท่านพี่เอง"

วีรราชจึงปลุกลูกชายของตนให้ลุกขึ้น เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ฟัง และกล่าวว่า "สัตตวรลูกรัก จงรู้เถิดว่า ถ้าเจ้ายอมเป็นเครื่องสังเวยพระแม่เจ้าจันตี พระราชาก็จะรอดชีวิต แต่ถ้าเจ้าไม่ยินยอม พระราชาที่จะต้องสูญสิ้นพระชนม์ชีพภายในสามวัน"

สัตตวรแม้จะเป็นเด็กก็ตาม แต่ก็มีสติความกล้าหาญอย่างยอดเยี่ยมกับชื่อ สัตตวร ซึ่งมีความหมายว่า "ผู้มีชื่อเสียงอันโดดเด่นเพราะความกล้าหาญ" เด็กน้อยจึงตอบบิดาว่า

"ลูกจะสังเวยชีวิตเพื่อพระราชารอง เพื่อจะได้ตอบแทนพระคุณของพระองค์ผู้ประทานข้าวปลาอาหารเลี้ยงชีวิตของพวกเรา ฉะนั้นจะต้องสังเวยทำไม เอากลูไปวางบนแท่นสังเวยของพระเจ้าเถิด ขอให้ลูกเป็นผู้รับภาระอันนี้เพื่อความผาสุกขององค์ท่านเถิด"

เมื่อสัตตวารกล่าวเช่นนี้ วีรวิกก็โง่อก กล่าว่า "ลูกเอ๋ย เจ้าช่างสมเป็นลูกพ่อยิ่งนัก"

ฝ่ายพระราชารู้สึกคร่ำครวญตามมาและแอบฟังอยู่ข้างนอก ได้ยินเรื่องราวโดยตลอดก็ทรงตื่นตื่นพระทัยนัก ทรงรำพึงแก่พระองค์เองว่า "อา คนเหล่านี้มีความกล้าหาญเหมือนกันหมดโดยแท้"

วีรวิกนำบุตรชายออกจากบ้าน ให้เด็กน้อยนั้นบ่นว่า และนางธรรมาตีผู้ภรรยาที่จงรักภักดีของวีรวิก ติดตามมาด้วย พวกมันไปยังทวารลัยของพระเจ้าฉันทิ ฝ่ายพระราชาก็ติดตามมาดูเหตุการณ์อย่างกระชั้นชิด

ครั้นแล้ววีรวิกก็อุ้มลูกชายลงจากบ่า และวางบนแท่นสังเวยของเทวรูป เมื่อสัตตวารถูกนำมาสู่เบื้องพระพักตร์พระเทวีก็มีความหวาดหวั่นแต่ประการใด ก็มิรีษะลงอย่างอบอุ่น กล่าว่า

"ข้าแต่พระเทวี ขอให้การสังเวยศีรษะของข้าในวันนี้จึงเป็นผลยังพระราชาศูทรกะให้ดำรงพระชนม์ชีพยืนนานถึงร้อยปีด้วยเถิด ขอให้พระองค์ทรงปกครองราชอาณาจักรด้วยความเกรียงไกรไร้ผู้ต้านทานเถิด"

เมื่อสัตตวารกล่าวจบลง วีรวิกก็เปล่งเสียงด้วยความยินดีว่า "ดีละ ลูกของพ่อ" พร้อมกับชักดาบออกจากฝักพินฉับลงไปที่คอของบุตรชาย แล้วนำไปถวายเบื้องพระพักตร์พระเจ้าฉันทิ และกล่าวว่า "ข้าพเจ้าได้สังเวยบุตรต่อองค์พระแม่เจ้าแล้ว ขอทรงช่วยให้พระราชารอดพ้นความตายด้วยเถิด"

ทันใดก็มีเสียงอุโฆษลอยมาในอากาศทำให้ได้ยินทั่วกันว่า "สาธุ วีรวิกเจ้าช่างเป็นคนซื่อสัตย์และภักดีต่อพระราชานี้กระไร จะหาใครเสมอเหมือนเจ้าก็ยากนัก เพราะการที่เจ้าทำการสังเวยต่อข้าด้วยชีวิตของลูกชายผู้ประเสริฐดังนี้ พระราชาสุทรกะจะมีพระชนม์ชีพยาวนาน และอาณาจักรของพระองค์จะรุ่งโรจน์สืบไปชั่วกาลนาน"

ขณะนั้นเองนางวีรวิกบุตรสาวของวีรวิกก็ลุกขึ้น ตรงไปสวมกอดศีรษะของพี่ชาย ซึ่งหาชีวิตไม่แล้ว สะอึกสะอื้นด้วยความรันทด และด้วยความทุกข์แสนสุดที่จะทนทาน หัวใจนางก็แตกสลายล้มลงขาดใจตาย พระราชาทรงเห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้โดยตลอดจากที่ซ่อนของพระองค์

ทันใดนั้นนางธรรมาตีผู้เป็นภรรยาของวีรวิกก็ลุกขึ้นกล่าวแก่สามีว่า "เราได้ช่วยเหลือพระเจ้าแผ่นดินและอาณาจักรของพระองค์ไว้แล้ว บัดนี้ข้ามีบางสิ่งจะพูดกับท่าน ก็ตั้งแต่ลูกสาวของข้า แม่เป็นเด็กไร้เดียงสา ไม่รู้โอ้อวดโอ้อวดอะไรด้วย ยังต้องมาตายเพราะความโศกเศร้าถึงพี่ชาย เป็นอันว่าชีวิตของลูกทั้งสองของข้าก็สิ้นสูญไปแล้ว ชีวิตของข้าจะมีประโยชน์อันใดอีกเล่า ข้าเป็นคนโง่เองที่มีได้เสนอตัวเองเพื่อสังเวยตั้งแต่แรกเพื่อความอยู่รอดของพระราชารอง ฉะนั้นขอให้ข้าเข้ากองไฟตายพร้อมกับลูก ๆ ด้วยเถิด"

เมื่อนางปลงใจจะทำเช่นนี้ วีรวิกก็ขัดไม่ได้ จึงกล่าวแก่นางว่า

"นางผู้เป็นภรรยา (หญิงผู้เจริญ หญิงผู้ดี) ของข้า ถ้าเป็นความประสงค์ของเจ้า ก็จงทำเถิด ขอความเจริญจงมีแก่เธอ ข้ารู้ว่าข้าไม่อาจจะยับยั้งเจ้าได้ เพราะเจ้ามีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะทำเช่นนี้ ข้ารู้ว่าเจ้าจะทนทานต่อไปอีกไม่ไหวเพราะเมื่อสิ้นลูก ชีวิตเจ้าก็พลอยสิ้นสูญไปด้วย แต่อย่าโทษว่าเป็นความผิดของตัวเองเลย เพราะเจ้าเองก็ได้ถูกกำหนดให้ต้องสังเวยชีวิต ตัวข้าก็เช่นเดียวกันที่จะต้องสังเวย ถ้ามิใช่ความประสงค์ของพระแม่เจ้าที่ประสงค์เฉพาะลูกชายของข้าเท่านั้น เจ้าจงคอยอยู่ที่นี้ก่อน จนกว่าข้าจะจัดกองไฟสำหรับเจ้าด้วยพินเหล่านี้ และทำรั้วล้อมรอบมณฑลแห่งอัญมณีของพระแม่เจ้าเสียก่อน" วีรวิกกล่าวจบก็ลงมือทำจิตกาธาน (ที่เผาศพ ,เชิงตะกอน) และรั้วอัญมณีมณฑลจนเสร็จเรียบร้อย แล้ววางศพลูกทั้งสองบนกองพิน จุดไฟลุกโชติช่วงด้วยตะเกียง

นางธรรมาตีเห็นทุกสิ่งจัดเตรียมเรียบร้อยแล้วก็คุกเข่าลงแทบเท้าสามีกล่าวอาลา และหลังจากที่บูชาพระแม่เจ้าฉันทิแล้ว ก็สวดมนต์และอธิษฐานว่า "ขอให้สามีในปัจจุบันของข้าได้ไปเจอกันอีกในชาติหน้าภพใหม่ และขอให้การสังเวยชีวิตของข้าจงเป็นผลเพื่อสวัสดิภาพของพระราชารองในทุกประการ" กล่าวจบนางผู้เลิศด้วยคุณธรรมก็โหมโรงเข้าหากองไฟอันช่วงโชติในจิตกาธานซึ่งเป็นเปลวแลบเลียไปทั่วทุกทิศทุกทาง

ครั้นแล้ววีรวิกผู้วีรระก็กล่าวแก่ตนเองว่า

"เราได้ทำทุกสิ่งไปแล้วเพื่อการรอดชีวิตของพระราชินี และทำตามที่เราสัญญาไว้ได้เป็นประจักษ์พยานรับรู้ บัดนี้เรากลับมาให้แก่นายของเราผู้ให้ข่าวให้เราเกินจนหมดสิ้นแล้ว บุญคุณอื่นใดเป็นอันยุติ เดียวนี้เราก็เป็นอิสระแล้ว ประโยชน์อันใดที่เราจะยึดมั่นในชีวิตนี้อีกต่อไป การมีชีวิตอยู่โดยปราศจากผู้ที่รักคือลูกและเมียย่อมไร้ค่าสำหรับคนซึ่งมีหน้าที่ที่จะต้องกระทำอย่างเราก็คือเมื่อเป็นเช่นนี้เราไม่ส่งเวรชีวิตที่เหลืออยู่นี้ให้แก่พระทูลกระหม่อม (เทวีผู้เข้าถึงยาก หมายถึงพระอุมมาปางค์ราย) เล่า"

เมื่อคิดดังนี้แล้วเขาก็ก้าวเข้าไปยืนอยู่เบื้องพระพักตร์ของพระเทวี และกล่าวโคลงกลายด้วยความนอบน้อมว่า

"ขอเกียรติคุณจะมีแด่พระเทวีผู้ประหารมหิชาสูร (อสูรผู้ร้ายเป็นควาย เป็นอสูรร้ายกาจที่พระทูลกระหม่อมเสด็จมาปราบและทรงประหารมันได้ในที่สุด ด้วยเหตุนี้จึงทรงได้นามว่า มหิชาสมรพทินี) ในบรรพกาล พระผู้ทำลายชีพของทานพรรุ (ทานพ ชื่ออสูร เป็นชื่อของอสูรหรือทานพผู้หนึ่งที่ได้รับพรจากพระพรหมแล้วมีใจกำเริบ ยกทัพไปย่ำยีสวรรค์ บรรดาทวยเทพต่างก็หนีไปเผ่าพระทูลกระหม่อมหรือศกติ (มเหสีพระศิวะ) ที่ภูเขาอัญชัน และทูลขอร้องให้ช่วย พระเทวีจึงเสด็จมาปราบ อสูรรุ และทรงประหารอสูรด้วยเล็บพระบาท) โอ พระเทวีผู้ทรงตรีศูลเป็นเทพอาวุธ ขอความรุ่งโรจน์จะมีแด่พระโลกมาตา ผู้เป็นยอดแห่งผู้เป็นมารดาทั้งหลาย พระองค์เป็นผู้นำความบันเทิงสุขมาสู่ทวยเทพ และเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งโลกทั้งสาม ขอสิทธิศักดิ์จะมีแด่พระองค์ ผู้มีพระบาทอันขาวโลกทั้งมวลพึงกราบไหว้ พระเป็นที่พึ่งของสัตว์นิกรทั้งหลายผู้มาพึ่งพำนักจิตเพื่อความหลุดพ้น ขอชัยจะมีแด่พระองค์ผู้ทรงพิสดารกรรมคือศีร์ษะ ผู้ขับไล่ความมืดความวุ่นวายให้สิ้นไป โอ พระแม่เจ้ากาลิ พระเทวีผู้ทรงสายประคำคือกะโหลกมนุษย์ และทรงประทับพระเศียรด้วยกระดูกแห่งศีร์ษะ ขอนัดชัยจะมีแด่องค์พระศิวะ (มเหสีของพระศิวะ หมายถึงพระอุมมา ทูลกระหม่อม กาลี จันตี เคารี และอื่น ๆ) ขอทรงมีพระเกียรติยศยืนนาน ขอพระองค์ทรงพอพระทัยในการสังเวยศีร์ษะของข้า และทรงอวยพระพรให้พระราชกุมารทูลกระหม่อมมีขมาอยู่ยืนนานเถิด"

หลังจากการกล่าวถ้อยคำดังนี้แล้ว วีรวิรก็ตัดศีร์ษะของตนให้ขาดออกโดยฟันด้วยดาบเพียงฉับเดียว

พระราชกุมารทูลกระหม่อมผู้เป็นสักขีในเหตุการณ์ทั้งหมด จากการแอบดูในที่ซ่อนของพระองค์ ทรงประหลาดพระทัย และรู้สึกงุนงงอย่างยิ่งจากภาพที่ได้เห็น ทรงเสียดพระทัยยิ่งนัก ตรัสแก่พระองค์เองว่า "ชายผู้มีความกล้าหาญนี้พร้อมด้วยครอบครัวของเขาได้ประกอบกรรมอันยากยิ่งเพื่อช่วยเหลือเรา กรรมอันนี้เป็นที่ที่ช่วยเหลือเขายากที่ใคร ๆ ในแผ่นดินโลกจะทำได้เช่นนี้ และเขากระทำเพื่อเราโดยไม่มุ่งหวังการตอบแทนสักนิด ถ้าเรามีได้รู้ถึงบุญคุณของเขา ความเป็นราชันยะของเราจะมีคุณค่าอะไร เราก็คงจะไม่แตกต่างไปจากสัตว์ตัวหนึ่งโดยแท้"

คำริษณะนี้แลพระวีรราชาก็ชักพระแสงดาบออกจากฝัก เสด็จเข้าไปหาพระเทวี และกล่าวอ้อนวอนด้วยความนอบน้อมว่า

"ข้าแต่พระแม่เจ้า ขอได้โปรดฆ่าด้วยเถิด โปรดประทานพรแก่ข้า ขอให้ปราหณ์ชื่อ วีรวิร ผู้ซึ่งมีพฤติกรรมเช่นเดียวกับชื่อของเขา ผู้เสียสละแม้ชีวิตเพื่อความอยู่รอดของข้า ขอให้เขาและครอบครัวจงกลับฟื้นคืนชีวิตขึ้นมาเถิด"

เมื่อกล่าวถ้อยคำดังนี้แล้ว พระราชินีเตรียมจะเชือดพระศอกด้วยดาบอันคมกล้า ทันใดนั้น ก็มีเสียงลอยมาในอากาศว่า "ข้าก่อนราชะ ข้าพอใจในพลีของท่านแล้ว เอาเถาะ ข้าจะให้ปราหณ์วีรวิรกลับฟื้นคืนชีวิตขึ้นมาใหม่พร้อมด้วยภรรยาและบุตรของเขา"

เมื่อได้กล่าวประกาศิตแล้วเสียงสวรรค์ก็หายไป ทันใดวีรวิรก็คืนชีพขึ้นมาพร้อมด้วยบุตรชาย บุตรสาว และภรรยาของเขา พอเห็นคนเหล่านั้นฟื้นขึ้นมา พระราชาก็รีบวิ่งเข้าหาที่ซ่อนเร้น กำบังมิให้ใครเห็น ทรงจ้องดูภาพของคนเหล่านั้นด้วยความอัศจรรย์ใจ และมีอัสสุสลุสเปี่ยมปรีดิ์ด้วยความยินดีเป็นล้นพ้น

ฝ่ายวีรวิรเมื่อได้มีชีวิตอีกครั้งหนึ่ง มีความรู้สึกเหมือนคนตื่นจากหลับแลไปเห็นบุตรและภรรยาต่างก็ยังมีชีวิตอยู่ ก็สับสนในใจไม่ทราบว่าจะเกิดอะไรขึ้น จึงถามบุตรและภรรยาว่า

"พวกเจ้าถูกไฟเผาไหม้จนเป็นเถ้าถ่าน แล้วกลับฟื้นขึ้นมาอีก เป็นไปได้อย่างไร ข้าก็เหมือนกัน จำได้ว่าข้าตัดหัวตัวเองไปแล้วหลังจากที่เผาศพพวกเจ้า แล้วนี้ข้ากลับมีชีวิตขึ้นมาอีก นี่จะเป็นมายาที่หลอกตาข้าหรือไร หรือว่าพระแม่เจ้าโปรดให้เรารอดจากตายด้วยความกรุณาของพระองค์ ข้านางอัสสุรย์เสียจริง ๆ"

เมื่อได้ฟังดังนั้นภรรยาและบุตรจึงกล่าวว่า "ที่เราได้กลับมามีชีวิตอีกครั้งนี้ คงจะเป็นด้วยอำนาจของพระเทวีบันดาลให้เป็นไประหว่างที่เราหมดสตินั้นเอง"

วีรวิรใคร่ครวญดูว่าเรื่องจะเป็นไปอย่างไรที่คนเหล่านั้นพูด มิได้มีข้อสงสัยอีกต่อไป จึงกระทำการบูชาต่อองค์พระจันตี แล้วพาครอบครัวกลับไปบ้านมีความยินดีว่าตนได้ปฏิบัติภารกิจเสร็จไปแล้วตามปรารถนาทุกประการ และหลังจากที่พาบุตรภรรยากลับไปบ้านแล้วก็กลับมาเฝ้าพระเทวีหน้าประตูวัง อันเป็นหน้าที่ประจำของตนในราตรีนั้นนั่นเอง

ส่วนพระราชาคู่พระคู่แฝดเห็นเหตุการณ์โดยตลอดก็ออกจากที่ซ่อนเสด็จกลับสู่วังและขึ้นไปที่ยอดพระมณเฑียร และตะโกนลงมาว่า "ใครอยู่หน้าประตูนั้น" วีรบรรดิษฐ์ก็กล่าวด้วยเสียงอันดังว่า "ข้าพระบาทอยู่ที่นี้พระเจ้าข้า โอ ราชะ ตามที่ทรงมีบัญชาให้ข้าพระบาทไปสืบเรื่องหญิงผู้นั้น แต่นางได้อันตรธานไปต่อหน้าต่อตาเมื่อข้าพระบาทแลเห็นนาง รวากับว่านางคือรากษสี (นางรากษส หรือนางสุรประเภทหนึ่ง) ตนหนึ่ง หาใช่เป็นคนธรรมดาไม่"

พระราชาก็ได้ฟังคำตอบของวีรบรรดิษฐ์ประหลาดพระทัยมาก เพราะพระองค์เป็นบุคคลที่รู้เห็นเหตุการณ์โดยตลอด ทรงรำพึงในพระทัยว่า "จริงแท้ที่เดียวบุคคลผู้ประเสริฐ ล้วนเป็นผู้ที่รู้จักตนเองและควบคุมจิตใจได้อย่างลึกซึ้ง เหมือนทะเลอันกว้างใหญ่และลึกสุดหยั่ง เพราะเมื่อเขาประกอบกรณียกิจอันหาใครเปรียบมิได้นั้น แทนที่เขาจะโอ้อวดตนเอง กลับนิ่งเงียบไม่กล่าวอะไรเลย" เมื่อทรงรำพึงดังนี้แล้ว พระราชาก็เสด็จลงมาจากยอดมณเฑียรกลับคืนสู่ห้องบรรทมและทรงพักผ่อนตลอดคืน

ในตอนเช้าวีรบรรดิษฐ์ตามมาเฝ้าต่อหน้าประชุมชน พระราชาผู้ทรงมีพระทัยอันเปี่ยมไปด้วยความยินดีได้ตรัสแก่ที่ประชุมมนตรีถึงเรื่องที่เกิดขึ้นในเวลากลางคืนโดยตลอด ทำให้ทุกคนในห้องพระโรงตื่นตื่นกันมาก ครั้นแล้วพระราชาก็ได้ประทานของขวัญอันล้ำค่าแก่วีรบรรดิษฐ์เพื่อเป็นเครื่องตอบแทนน้ำใจอันยิ่งใหญ่ คือทรงยกดินแดนแว่นแคว้นลาภและภรรยานางให้วีรบรรดิษฐ์ปกครอง หลังจากนั้นพระราชาสองพระองค์คือ พระเจ้าวีรบรรดิษฐ์และพระเจ้าสุทนต์ผู้มีอำนาจเสมอกันก็ปกครองดินแดนของตนด้วยความสงบสุขสืบมา

เมื่อเวลาเล่านิทานอันพิสดารสุดขีดจบลง ก็กล่าวแก่พระราชาดริวิกรมเสนาว่า "โอ นฤบดี ในเรื่องที่ย่านี่ พระองค์ทรงเห็นว่าใครเป็นผู้ที่กล้าหาญที่สุดในจำนวนคนเหล่านั้น ถ้าพระองค์ทรงทราบและไม่พูด คำสาปที่ข้าเคยกล่าวมาแล้วแต่ต้นก็จะประสบแก่พระองค์โดยแท้"

พระราชาก็ได้ฟังถ้อยคำของเวตาลก็ตรัสว่า "พระราชาคู่พระคู่แฝดนั้นแหละ เป็นผู้กล้าหาญที่สุดในบรรดาคนทั้งหลาย"

เวตาลได้ฟังก็แย้งว่า "คนที่กล้าหาญที่สุดมิใช่วีรบรรดิษฐ์หรือ เพราะเขาได้ทำวีรกรรมที่ยากจะหาใครเสมอเหมือนในโลกนี้ และมีใช้ภรรยาของเขาดอกหรือที่กล้าหาญกว่า เพราะเป็นแม่ที่ต้องทนเห็นลูกชายต้องถูกสังเวยไปต่อหน้าต่อตา และมีใช้ลูกชายคือสัตว์พรหมหรือ แม้จะเป็นเพียงเด็กแต่ก็กล้าพลีชีพของตนเพื่อพระราชากับบิดาของตน นี่ไม่เรียกว่าวีรกรรมอันยอดเยี่ยมดอกหรือไร ไฉนพระองค์จึงตรัสว่าพระราชาคู่พระคู่แฝดเป็นผู้กล้าหาญยิ่งกว่าคนเหล่านั้นเล่า"

เมื่อได้ยินเวตาลกล่าวดังนั้น พระราชาดริวิกรมเสนาจึงอธิบายว่า

"เจ้าอย่าพูดอย่างนั้นเลย ก็วีรบรรดิษฐ์นั้นเป็นคนตระกูลสูง จะอยู่ในครอบครัวใดก็ตาม ว่าตามจริงเขาต้องเป็นหัวหน้าที่มีความรับผิดชอบ รวมทั้งลูกและเมียของเขาก็เช่นเดียวกัน ทุกคนถือเป็นหน้าที่อยู่แล้วที่จะต้องสละชีวิตเพื่อคุ้มครองพระราชาราชของตน ในกรณีที่เกิดขึ้นนี้ นอกจากวีรบรรดิษฐ์จะทำตามหน้าที่ผูกพันกับพระราชแล้ว นางผู้เป็นภรรยานั้นเล่าก็เป็นหญิงประเสริฐที่เคารพรักสามียิ่งชีวิต หลอนทำไปเพราะถือเป็นที่ว่าภรรยาจะต้องดำเนินรอยตามสามีด้วยใจภักดี ส่วนสัตว์พรหมผู้เป็นลูกนั้นเล่าก็เป็นเช่นเดียวกับพ่อและแม่ของตน ย่อมทำตามพ่อแม่ด้วยความรักและความผูกพันโดยแนบแน่นเหมือนเส้นด้ายที่ตีขึ้นมาจากฝ้ายฉะนั้น แต่พระราชาคู่พระคู่แฝดเป็นเยี่ยมเหนือกว่าคนเหล่านั้นทุกคน เพราะพระองค์เป็นผู้พร้อมที่จะพลีชีวิตเพื่อคนรับใช้ของพระองค์ เป็นการเสียสละอย่างกล้าหาญที่พระเจ้าแผ่นดินไม่มีความจำเป็นจะต้องทำเช่นนั้นเลย"

เมื่อเวลาได้ยินคำอธิบายจากพระโอรสของพระราชานั้น ก็ผลจากอสงสาของพระราชาราช หายแวบไปทันทีโดยไม่มีใครเห็น และกลับคืนไปสู่ที่เดิมด้วยอิทธิฤทธิ์ของตน ทำให้พระราชาคู่พระคู่แฝดกลับทางเดิม เพื่อไปนำตัวเวตาลกลับมาใหม่